

Kulturplan

for
Tynset kommune
2008 – 2015

Fra Tynset Dramatens forestilling «Spelmannen» i Sirea.

Innhold

	Innholdsfortegnelse	s. 1
	Innledning	s. 2
1.	Utgangspunkt	s. 2
2.	Visjon	s. 3

3.	Definisjon	s. 3
4.	Hvorfor kultursatsing	s. 3
5.	Rammevilkår	
5.1	Statlige rammevilkår	s. 4
5.2	Lokale rammevilkår	s. 5
6.	Samarbeidspartnere innen kulturlivet	
6.1	Frivillige lag og organisasjoner	s. 5
6.2	Grendehusa	s. 6
6.3	Offentlige og halvoffentlige kulturelle aktører	s. 6
6.4	Skolene	s. 7
6.5	Barnehagene	s. 7
6.6	Næringslivet	s. 7
6.7	Offentlige instanser	s. 7
7.	Satsingsområder og målsettinger	s. 7
7.1	Kommunale funksjoner	
7.1.1	Kulturhuset	s. 8
7.1.2	Kulturskolen	s. 8
7.1.3	Rambu	s. 9
7.1.4	Kulturvern	s. 9
7.1.5	Idrett	s. 10
7.1.6	Tettstedsutvikling og profilering	s. 10
7.2	Det frivillige kulturlivet	s. 10
7.3	Kultur og næring	s. 11
7.3.1	Opplevelsesturisme	s. 11
7.3.2	Sponsoravtaler	s. 12
8.	Handlingsplan	s. 13

Kulturplan for Tynset kommune 2008 - 2015

Alle mennesker har behov for å gi uttrykk for følelser, tanker og fantasier gjennom kunstneriske og kulturelle uttrykksformer, alene og i samspill med andre, i lek, idrett og skapende virksomhet. Et viktig mål for samfunnet må derfor være å legge til rette for - og bidra til – skapende virksomhet, fysisk aktivitet og personlig utvikling hos alle innbyggerne. Via media utsettes vi konstant for massiv påvirkning av kommersiell kultur og forbrukermentalitet, samtidig som globaliseringa bringer oss nærmere andre folks kulturer. Vi vil stå bedre rustet til å møte både kommersialiseringa og globaliseringa dersom vi er solid forankret i egen kultur. Vår evne til å ta inn over oss, og forstå, andre folks kultur er en forutsetning for å lykkes på fredelig vis med integrering av nye landsmenn- og kvinner og minske spenningene som oppstår når kulturer møtes i en stadig mindre verden.

Tynset kommune presenterer med dette sin første samlede kulturplan. Den skal inngå som en sektorplan i kommunens totale plansystem. Det er en plan som viser det ideologiske grunnlaget for kultursatsing, og trekker opp hovedlinjene for satsinga framover. Det er også i tillegg tatt med en handlingsplan for å konkretisere og synliggjøre virkemidlene som må til for å realisere de generelle målsettingene.

1. Utgangspunktet

Utgangspunktet for planen er kommunestyrets vedtak om at kultur skal være et hovedsatsningsområde i tida framover.

Fra overordnet styringskort:

Overordnet mål:

”Tynset kommune skal vekke positiv oppmerksomhet som kultur- og skolekommune, også utenfor vår egen region”.

Delmål:

” Tynset kommune skal vekke oppmerksomhet som kultur- og skolekommune, også utenfor vår egen region.

- Tynset skal ha skoler, kulturhus og grendehus som flerbrukshus.
- Tynset kulturhus skal være et knutepunkt i det kommunale og regionale kulturlivet.
- Tynset skal preges av kunst og kultur ute og inne i det offentlige rom.”

Kulturaktiviteter er et gode i seg sjøl, og satsing på kultur behøver derfor ikke være begrunnet med at det har forebyggende virkning, at det skaper arbeidsplasser, trekker nye innbyggere til kommunen osv. Dette er likevel positive konsekvenser av å satse på stor kulturell aktivitet. En del av begrunnelsen bak dette vedtaket er også forståelsen for at dersom barn og ungdom opplever ei spennende tid med mange og ulike muligheter til aktiviteter når de vokser opp på Tynset, vil det være større sjanse for at de blir her når de blir voksne, eller kommer tilbake etter endt utdanning andre steder i landet. God kulturpolitikk er god rekrutteringspolitikk.

2. Visjon

”Kjem’n te Tynset så trivs’n” er visjonen for Tynset kommune. Denne planen er en del av det arbeidet som gjøres for å virkeliggjøre denne visjonen. Det at folk som bor i, og kommer til, Tynset, skal trives her, er hovedpoenget. Men vi ser også for oss at både offentlige institusjoner og næringsliv skal bruke kulturaktiviteter og kulturaktører som et middel til å synliggjøre og profilere sin virksomhet. Både fastboende og besøkende skal oppleve Tynset som en kommune med stor kulturell aktivitet. Dette skal også komme til uttrykk i det visuelle bildet av Tynset.

Kultur skal være et bærende element i kommunal planlegging og utvikling.

3. Definisjon

”Det er sagt at kultur er et begrep som bare kan forstås av dem som ikke trenger en forklaring. Det er riktig. Det viktigste med kultur er ikke at den skal forklares, eller defineres. Kultur skal oppleves.” (Kulturminister Trond Giske 2007)

Likevel: Med begrepet kultur menes her all aktivitet, både i offentlig regi og i regi av frivillige lag og organisasjoner og næringslivet som bidrar til å gi både fritid og arbeid et meningsfullt innhold for alle både som aktører og som publikum. Videre kommer tiltak som forskjønner det visuelle inntrykket av kommunen, som for eksempel kulturlandskap, utsmykking av offentlige rom, arkitektur, skilting osv. inn under kulturbegrepet i denne planen.

4. Hvorfor kultursatsing

Dette avsnittet er å betrakte som det ideologiske grunnlaget for å satse på kultur i utviklinga av kommunen. Den materielle velstanden har for de aller fleste i samfunnet nådd så langt at mange har innsett at mer materiell velstand ikke skaper større trivsel eller bedre livskvalitet. Krav om kulturell aktivitet og oppleveling må erstatte krav om mer materiell velstand.

- **Kultur skaper identitet.** Alle mennesker har behov for å føle tilhørighet til andre mennesker, til et fysisk og åndelig miljø, til et kulturelt fellesskap. Deltaking i kulturelle aktiviteter bidrar til å skape denne tilhørigheten og identiteten.
- **Kultur er aktiviserende.** All kulturell virksomhet skaper aktivitet, enten fysisk eller mentalt. Begge deler er nødvendig for at mennesker skal kunne utvikle seg og bevare sin fysiske og mentale sunnhet.
- **Kultur gir trivsel.** Tynset kommunes visjon griper rett inn i det som er det vesentligste for alle mennesker: å kunne trives. I alt for stor grad er oppfatninga i dag at dette er noe som er knyttet til noe materielt som kan kjøpes.
- **Kultur skaper toleranse og forståelse.** Kulturelle og kunstneriske uttrykk og handlinger knytter lett bånd på tvers av ulike kulturer. Disse aktivitetene er derfor sjølve grunnlaget det må bygges på om vi skal klare å bygge broer over kulturelle forskjeller i et multikulturelt samfunn som Tynset, og Norge, er blitt i dag. Det er lettere å integrere når mennesker gis anledning til samhandling.
- **Kultur er å ta vare på tradisjoner og utvikle evne til å tenke nytt.** Alle lever i en overgang mellom fortid og framtid, i en blanding av gammelt og nytt. Kjennskap til fortida gir oss trygghet og tilhørighet. Framtida er noe nytt, ukjent, spennende og utfordrende, samtidig som den bygger på fortida. Kultur er å skape tette bånd mellom fortid og framtid. Det betyr å ta vare på tradisjoner for å bygge noe nytt basert på trygghet og tilhørighet.
- **Kultur er forebyggende.** Sammenhengen mellom god helse, både fysisk og mentalt, og kulturell aktivitet er dokumentert. Gode investeringer i allsidige kulturelle tilbud vil spare samfunnet for store utgifter.
- **Næring.** De kreative næringene (kunst, håndverk, design, film og video, TV/radio, forlagsindustri, arkitektur med mer) er i vekst her i landet som i de fleste andre land i vår kulturkrets. Det fins statistikk fra flere land som viser at for hver krone investert i kreative næringer gis det mangedobbelt tilbake. I England utgjør de kreative

næringene nå 8 % av brutto nasjonalproduktet. Det er også gjort undersøkelser i Norge, blant annet i Rogaland og Arendal, om de kreative næringerens omfang og betydning. De viser samme tendens.

For Tynset sitt vedkommende er det verdt å peke på at gode kulturelle tilbud vil føre til at færre behøver å reise andre steder for å få disse opplevelsene. Pengene blir her. Samtidig vil gode tilbud trekke publikum fra andre områder inn til Tynset. Dette vil arrangørene tjene på. Handelsnæringa, kafeer og restauranter og overnattingsbedrifter vil ha fordeler. Klarer vi å sette Tynset på kartet som et trivelig og kunstnerisk utsmykket sentrum, vil det også trekke folk inn i kommunen og tettstedet. Ringvirkningene av gode kulturelle tilbud er store.

5. Rammevilkår

5.1 Statlige rammevilkår

Fra midten av 1970-tallet fikk kulturetatene i norske kommuner øremerkede tilskudd fra staten. Disse tilskuddene sikret at alle landets kommuner opprettet egne kulturkontor og avsatte penger til kulturtiltak.

Fra 1986 ble de fleste av de øremerkede tilskuddene samordnet fra statens side ved et nytt inntektssystem for kommuner og fylkeskommuner. Dette har satt uprioriterte områder i faresonen. Staten gir fortsatt penger til kultur via rammeoverføringene, men summene er ikke synlige lenger.

Den kulturelle skolesekken er en statlig bevilgning til kultursatsing i skolene. Hvert år bevilges midler etter antall elever. I Tynset fordeles midlene av ei gruppe sammensatt av deltakere fra skolene og Kulturtjenesten.

Hvert år tildeles idrettslag direkte støtte fra spillemidlene til aktiviteter for barn og ungdom.

Lover som gjelder for kulturlivet:

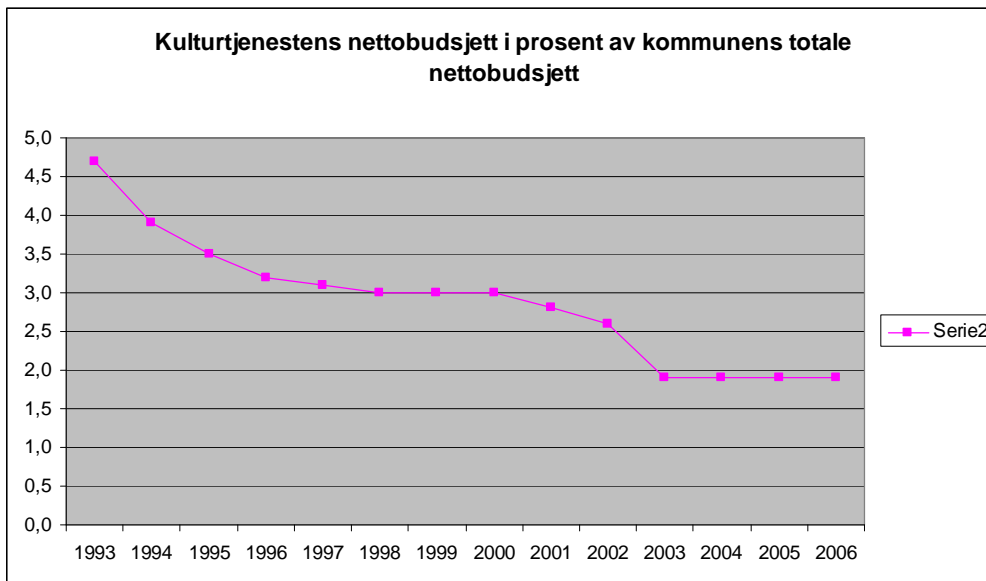
- Kulturloven trådte i kraft 1. aug. 2007, og er en generell lov som dekker hele kulturlivet. Den gir føringer, men pålegger ikke kommunene noen minstenormer for kultursatsing.
- Musikk- og kulturskoler er lovfestet i Opplæringslovens § 13.6 Det blir gitt refusjon fra staten, men også her har tilskuddet gått inn i rammeoverføringen til kommunen.
- Bibliotekene er lovfestet i Lov om folke- og skolebiblioteker av 1985.
- Kommunen er pålagt å ha en egen kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet som et grunnlag for å motta statlige tilskudd til idrettanlegg eller nærmiljøanlegg.
- Friluftslivet har en lovbestemmelse om ”Motorferdsel i vassdrag og utmark.”
- Film og video har egne konsesjonsbestemmelser som gjelder omsetning og visning for publikum.
- Det fins en egen kulturminnelov som sikrer vernet av kulturminner i den kommunale planleggingen.

Til tross for lovgivning som skal sikre at kommunen har et bibliotek og en kulturskole, sier loven ingen ting om mengde eller kvalitet på disse tilbudene.

5.2 Lokale rammevilkår

Kulturtjenestens del av kommunebudsjettet er ment å skulle gå til de kulturtilbudene som er definert som offentlige oppgaver: bibliotek, kulturskole, kino osv. I tillegg har det også vært tradisjon for at kommunene bidrar til drift av frivillige lag og organisasjoner.

Kulturtjenestens andel av kommunens nettobudsjett har vært synkende over en lengre periode. Tabellen nedenfor viser utviklinga 1993-2007.

Dersom vi regner om 1993-budsjettet på 3.1 mill. kroner til dagens kroneverdi målt etter utviklinga av konsumprisindeksen, ville 2007-budsjettet vært på 5.1 mill. 2007-budsjettet er på 3.4 mill. kroner. Det alt vesentlige av budsjettet går til drift av tilbudene i kulturhuset. Kommunen har de seinere åra ikke gitt støtte til lag og organisasjoner, bortsett fra en liten sum til anlegg.

Likevel må en kunne si at bygging av kulturhus, støtte til bygging av to idrettshaller og frisklivanlegg og drift av svømmehall og Nytrømoen sentralanlegg er vesenliglige bidrag til det frivillige kulturlivet.

6. Samarbeidspartnere innen kulturlivet

For at Tynset skal kunne bli en kommune som i alle forhold preges av at her er det kulturell aktivitet og kulturell tenking involvert i det som skjer, må alle aktører finne hverandre i et samspill. Ressursene er mange, og de må utnyttes i fellesskap.

6.1 Frivillige lag og organisasjoner.

Disse representerer den største bredden i kulturaktivitetene i kommunen. De aller fleste som bor i kommunen er på en eller annen måte involvert i et lag eller en organisasjon som driver kulturell aktivitet i en bred betydning av ordet. Som i de fleste andre kommuner er idrettsbevegelsen den største aktøren blant de frivillige organisasjonene. Tynset Idrettsforening driver to idrettshaller og et frisklivsenter på en både sportslig og økonomisk forbilledlig måte. I tillegg fins det aktive idrettslag og skytterlag i alle grendene. I de seinere åra har NorDøst, Concerten-ensemblet og Martensrevyen vært tunge aktører på andre felt innen kulturlivet, i tillegg til alle kor, orkestre, teatergrupper m.fl.

I kommunen er det registrert:

- 24 kor og orkester
- 3 teaterlag
- 30 lag innen idrett og friluftsliv
- 18 ulike lag spesielt for barn og unge
- 4 lag innen historie/museum
- 5 skytterlag
- 14 kulturhus/grendehus/samfunnshus
- 2 lag som driver med husflid

- samt velforeninger, fagforeninger innen landbruket, voksenopplæring, sanitetsforeninger mm.

6.2 Grendehusa

Det fins 14 aktive grendehus/samfunnshus i kommunen. Da er kirkene, skolene og klubbeide lokaler holdt utafør. Disse er i ulik grad sentrale møtepunkt for mange slags aktiviteter i grendene. Disse er som oftest reist av de lokale interessentene, med eller uten kommunal/spillemiddelstøtte, og er drevet av lag og organisasjoner. I mange tilfelle er disse lokalene limet som holder grender og personer med felles interesser sammen. De bidrar vesentlig til kulturlivet i kommunen.

6.3 Offentlige og halvoffentlige kulturelle aktører.

- *Kultur tjenesten i Tynset kommune:*

Denne tjenesten driver i dag Tynset bibliotek, Galleri Elgen, Tynset Kino, kulturhusarrangementer, Tynset kulturskole, Rambø fritidsklubb, og har andre oppgaver som kulturvern og behandling av spillemiddelsøknader.

Kulturhuset har en spesiell plass i kulturlivet i Tynset og Nord-Østerdalen. Da det ble bygd, var det knapt noen kommune med Tynsets innbyggertall som hadde brukt så store økonomiske ressurser på et kulturhus. Huset bruksmessige løsninger er også blitt modell for mange andre kulturhus i landet.

Både for Kultur tjenesten og det frivillige kulturlivet har huset betydd mye for mulighetene for å utvikle nye arrangementsformer. Kvaliteten på forestillingene har økt voldsomt.

Utfordringene framover blir å øke bruken av huset til flere tider av døgnet.

Leieprisene i huset må sies å være fordelaktige for de aller fleste brukerne. Men etter hvert som ambisjonene går i retning av mer kompliserte og kostbare produksjoner, gjerne kjørt over flere kvelder, kan leieprisene virke noe hindrende.

- *Hedmark Teater.* Hedmarks regionteater med avdeling i Tynset med to ansatte som driver instruksjon og yter andre tjenester i forbindelse med teateroppsettinger og musikalene rundt om i Nord-Østerdalen. Hedmark Teaters avdeling i Nord-Østerdalen har hatt stor betydning for teater- og musikklivet i regionen.

- *Nord-Østerdal Musiker.* Spleiselag mellom fem kommuner om en 59 % stilling som Tone Hulbækmo og Hans Fredrik Jacobsen innehar. De samarbeider med kor, orkestre m.m. om blant annet oppsettinger av konserter. De komponerer og arrangerer for de samme samarbeidspartnerne. Som Hedmark Teater har også denne institusjonen med de to ansatte betydd svært mye for kulturlivet i regionen.

- *Nordøsterdalsmuseet.* Konsolidert museum som omfatter alle museer i Nord-Østerdalen. Museet yter kommunene hjelp i saker som angår blant annet kulturvern.

6.4 Skolene.

Skolene har vært, og vil alltid være, viktige kulturinstitusjoner. Et godt samarbeid mellom Kultur tjenesten, frivillige organisasjoner og skolene vil styrke kulturens stilling i kommunen. Tynset kulturskolen, som er organisert i Kultur tjenesten, og Den kulturelle skolesekken er gode samarbeidsfora. Skolenes bruk av kulturhuset styrker også forbindelsen. En spesiell

plass i kulturlivet i Tynset har Musikk-, dans- og dramalinja ved Nord Østerdal videregående skole. Eksempler på samarbeidsområder:

- forfatterkvelder, skrivekurs, les-ei-bok-opplegg, prosjekter med midler fra Den kulturelle skolesekken som filmverksteder, teater, dans, litteratur med mye mer.

6.5 Barnehagene.

Barnehagene vil også kunne være gode samarbeidspartnere, men er pr i dag ikke inne i noe nærmere samarbeid med Kulturtjenesten. Mulige samarbeidsformer:

- litteratur, sang, teater
- lekekrok i Nystua, lesestunder, dokketeater og lignende.

6.6 Næringslivet.

Det kan ikke sies å ha vært noe omfattende og nært samarbeid mellom kulturlivet og næringslivet i Tynset så langt. Næringslivet har vært økonomiske støttespillere både for det offentlige kulturtilbudet og frivillige lag og organisasjoner ved noen arrangementer. Næringslivets faste sponing av idrettsarrangement må sies å være det som kommer nærmest et organisert samarbeid. I tillegg reklame og annonser i materiell fra Kulturtjenesten. Det er all mulig grunn til å tro at både næringslivet og kulturlivet vil ha gjensidig nytte av et nærmere samarbeid. Eksempler på slikt samarbeid kan være:

- Næringslivet kan profilere seg som støttespiller til bestemte faste arrangementer
- Næringslivet kan markere seg som en del av kulturkommunen Tynset ved å bruke kulturlivets ressurser ved møter, seminarer, gjestebesøk osv.
- Samarbeid om kulturstipend til unge talenter.

6.7 Offentlige instanser.

Det samme som gjelder for næringslivet vil også kunne gjelde for offentlige instanser som fylkeskommunale og statlige etater.

7. Satsingsområder og målsettinger

Det er naturlig å dele satsingsområdene inn i fire hovedområder: 1) Kommunens satsing på utvikling av sine egne kulturtilbud. 2) Støtte til frivillige lag og organisasjoners kulturdrift. Det vil i svært mange tilfelle også bli snakk om et samarbeid mellom disse to områdene. Det vil på samme tid kunne gi profileringa av Tynset som kulturkommune et helhetlig preg, samtidig som et samarbeid er nødvendig for å kunne skape den bredden i tilbudet og profileringa som er ønsket. 3) Trekke inn næringslivet i utvikling av samarbeidstiltak til beste for både næringslivet og kulturlivet. 4) Finne samarbeidsfora for flest mulige aktører innen kulturlivet.

7.1 Kommunale funksjoner

7.1.1 Kulturhuset

Kulturhuset og alle dets funksjoner har satt Tynset på kulturkartet som et regionalt kulturhus. Det er derfor all grunn til å prioritere utviklinga av

dette tilbudet videre slik at tilbudet blir mer mangfoldig og bedre tilgjengelig. Særlig på sommerstid er det viktig å åpne kulturhuset mer med et mangfold av tilbud. Dette kan skje i samarbeid med ulike frivillige organisasjoner.

Samtidig er det nødvendig å rasjonalisere bruken av personalressursene knyttet til virksomheten i kulturhuset. Vi må få et mer avklart skille mellom administrative jobber og teknikk/vaktmesterjobber. Dette kan best gjøres ved at kulturhuset får tildelt en vaktmesterressurs som Kulturtjenesten har full kontroll over.

Målsettinger:

- Bedre økonomiske rammer for arrangementer slik at tilbudet kan bli bredere. Det burde være rom for små og smalere kvalitetsforestillinger innen flere kunstarter
- Kulturtjenesten får en 50 % teknisk vaktmesterressurs til disposisjon, gjerne i kombinasjon med kinomaskinister. Utvides stillingen ytterligere, kan det bli mulig å selge tjenester, personalressurs med teknisk utstyr, til arrangører andre steder.
- Lengre åpningstid for biblioteket. Biblioteket bør holde åpent til kl 17.00 hver dag mandag til fredag for å gi alle som jobber vanlig arbeidsdag muligheter til å komme til biblioteket. Mediebudsjettet økes og publikums datamaskiner må til en hver tid være operative.
- Lengre åpningstid for Kulturkafeen. Dette vil igjen føre til at Galleri Elgen får lengre åpningstid. I samarbeid med Tynset Kunstlag innføres ei fast ordning med vakter i galleriet på sommerstid. Dette gir bedre service til de besøkende
- Muligheter for å kjøre filmforestillinger for spesielt interesserte grupper og til flere tider av døgnet. Dette kan gjelde småbarnsforeldre, pensjonister, barnehager, skoler og yrkesgrupper
- Internettbestilling av billetter. Dette vil bedre servicen, og trolig øke besøket i kinoen.
- Samarbeid med frivillige organisasjoner, Kulturkafeen, kulturskolen og musikk, -dans, - og dramalinja ved NØVGS burde kunne gi regelmessige, små kulturinnslag i Nystua på lørdager
- Leiesatsene justeres slik at det blir rimeligere for leietakere å kjøre større oppsetninger over flere kvelder
- Kinoen trenger en ny kinosal til avlastning for Storsalen. Veslesalen er uegnet som kinosal, og det er altfor ofte sprengt tidsplan i Storsalen.

7.1.2 Kulturskolen

Kulturskolen har to funksjoner i kulturlivet i Tynset. Hovedoppgaven er å lære elever ferdigheter innen de forskjellige kunstarter innen musikk, teater, billedkunst osv. Men skolen bidrar også aktivt med konserter, forestillinger og utstillinger beregnet på offentligheten. Elever fra skolen er også ofte brukt som i forbindelse med kulturelle innslag på møter, seminarer, åpning av kunstutstillinger osv. Dette er nyttig for elevene, og en fin måte å markere

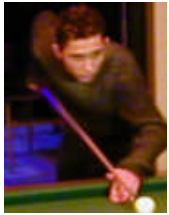
Tynset som kulturkommune på overfor både innenbygdsboende og gjester.

Målsettinger:

- Barnekor- og dansetilbud gjøres til et fast tilbud i kulturskolen til alle elever i grunnskolen.
- Tilbudet utvides og endres i takt med økte bevilgninger og endrede krav.
- Tilbudet i grendene styrkes.
- Alle som søker om plass i kulturskolen, skal få et tilbud

- Kulturskolen har sterkt behov for nye lokaler. Dette behovet må vurderes i sammenheng med andre byggeplaner i sentrum.

7.1.3 Rambu

Rambu er et hus med mange muligheter for aktiviteter for barn og ungdom. Mulighetene begrenses imidlertid noe ved at huset er dårlig isolert både mot kulde og lyd. Spesielt musikkrommene burde vært isolert. Det ville ha økt bruksmulighetene, og det er stadig etterspørsel etter øvingslokaler for mindre musikkgrupper.

Oppslutningen om og bruken av tilbudene i Rambu fritidsklubb har variert mye, fra meget bra besøk til dårlig besøk. Det kan skyldes redusert bemanning, men noe skyldes nok også vanskeligheter med å treffe ungdommene med de riktige tilbudene.

Målsettinger:

- Isolere musikkrommene
- Frie midler til prosjekter i regi av Rambu etter initiativ fra ungdommen sjøl. Denne ordningen evalueres etter tre år.

7.1.4 Kulturvern

Kommunen har et ansvar i plan- og bygningsloven når det gjelder å ivareta kulturminner, enten det er bygninger, dyregraver, kolmiler, gravsteder og lignende. I mange av disse sakene vil Nordøsterdalsmuseet og fylkeskommunen være samarbeidspartnere. Registrering av kulturminner bør skje etter initiativ fra Kulturtjenesten. Røstvangen gruver, Eidsfossen, Teldammen og

pilegrimsleden er eksempler på kommunal innsats for å ivareta kulturminner. På samme måte er det nå satt i gang en registrering av verneverdige hus i Tynset tettsted. Målet er at alle kulturminner skal inn i det digitale kartverket.

Privatpersoner har også et ansvar for ivaretagning av kulturminner og verneverdige bygninger og kulturlandskap. Landbruksetaten fordeler midler til slike formål, SMIL-midler. Det er også mulig å søke Norsk kulturminnefond om midler. Et samarbeid mellom disse instansene vil kunne bety mye for kulturvernet i en kommune.

Målsettinger:

- Oversikten over verneverdige bygninger i Tynset tettsted fullføres, og utvides til å gjelde hele kommunen
- Det startes opp et mer planmessig arbeid med å registrere kulturminner i kommunen. Dette kan skje i samarbeid med for eksempel Tynset museums- og historielag, interesserte privatpersoner og kartavdelinga ved Tekniske tjenester.

7.1.5 Idrett

Kommunens innsats for idrettslivet i Tynset består i deltaking i drift av Nytrømoen Sentralbaneanlegg og drift av Svømmehallen. Utover dette har kommunen vært bidragsyter på flere måter i Tynset Idrettsforenings bygging av sine haller, og er en vesentlig leietaker i disse anleggene.

I tillegg er det ansatt en konsulent i Kulturtjenesten som bistår lag og

foreninger med søknad om spillemidler. Det er opp gjennom åra hentet inn betydelige summer i tilskudd til anlegg.

Kommunestyret har vedtatt en egen Plan for idrett og annen fysisk aktivitet i Tynset kommune. Dette er styringsdokumentet for satsing på dette området.

Målsettinger:

- Det gjeninnføres gradvis lokal- og anleggsstøtte til idrettslags aktiviteter for barn og unge under 18 år, der disse aktivitetene må betales for i ikke-offentlige bygg og anlegg
- Kulturtjenestens personalressurs for ivaretaking av interessene for idrett og barn og unge bygges gradvis opp igjen.
- I samarbeid med de andre kommunene i Nord-Østerdalen søkes det opprettet en stilling som idrettskonsulent med ansvar for spillemidler og rådgiving.
- Det opprettes et idrettsfond hvor aktører innen idretten kan søke om midler til konkrete prosjekter.

7.1.6 Tettstedsutvikling og profilering

Folk som kommer til Tynset, enten med bil, tog eller til fots, skal allerede ved innfartsårene merke at de kommer inn i en kulturkommune. Ved å oppholde seg i Tynset, enten i sentrum eller i grendene, skal det også visuelt komme fram at Tynset er en kulturkommune. Dette kan gjøres med skulpturer, skilting, parkanlegg, vedlikehold av bygninger, vedlikehold av kulturlandskap osv. Utforming av slike miljøer vil gjøre kommunen attraktiv både som tilflyttingssted og i turistøyemed. Det må også legges vekt på at miljøene skal være spennende og morsomme å oppholde i for barn. Dette er et ansvar som både offentlige myndigheter og privatpersoner må ta på seg.

På samme måte må alle offentlige bygg bære preg av at det er lagt stor vekt på kunstnerisk utsmykking.

Målsettinger:

- Kulturtjenesten skal være representert i alle planprosesser som angår offentlige uterom og bygninger
- Kommunens vedtak om at 2 % av byggekostnadene ved et kommunalt bygg skal også gjelde offentlige uterom
- Kommunen setter av årlige midler til utsmykking av det offentlige rom i bred forstand, slik som nevnt over. Dette er midler som private også kan søke om.

7.2 Det frivillige kulturlivet

Foruten samarbeidet mellom det frivillige kulturlivet og Kulturtjenesten i kommunen om prosjekter og bruk av kulturhuset har ikke kommunen på mange år ytt bidrag til drift av de ulike organisasjonene. Mest urettferdig har dette slått ut for aktiviteter som barn og unge driver i bygg og anlegg som ikke er eid av kommunen. Alle kommunale bygg leies ut gratis til aktiviteter for barn og unge under 18 år. Men de som da driver aktiviteter i for eksempel idrettshallene og grendehusene må betale for det.

I stedet for å gå tilbake til å gi en generell støtte til lag og foreninger etter medlemstall, vil det være mer målrettet og riktig å sikte seg inn mot en støtteordning som utjevner denne forskjellen mellom de som leier i kommunale bygg og de som må leie andre steder.

Leiesatsene i kulturhuset bør være slik at det blir attraktivt å legge arrangementer dit. Men de bør heller ikke være slik at de trekker arrangementer som like godt kunne vært lagt til et grendehus. Leiesatsene kan ikke sies å være høye. Et arrangement med 200 betalende til 150 kr billetten vil gi arrangøren en nettoinntekt av billettsalget på kr 22 920,-. Det som mer og mer framstår som et problem, er at det krevs stadig mer av arrangementene. Det skal leies inn artister, lages kulisser og kostymer, egne lys- og lydopplegg osv. Dette koster penger, og da blir det lett å si at leieprisene er for høye. Det må være opp til hver arrangør å tilpasse opplegget etter økonomien.

Der hvor det kan være aktuelt å gjøre noe med leiesatsene er de arrangementene som legges opp med flere forestillinger, jfr. NorDøst og Concerten-ensemblet. I planen blir det foreslått å innføre en synkende prosentsats for de påfølgende forestillingene etter premieren.

Målsettinger:

- Det innføres en støtte til husleie for lag og organisasjoner som driver aktiviteter for barn og unge under 18 år. Denne støtten økes gradvis med sikte på at forskjellen mellom de som leier i kommunale bygg og andre stilles likt.
- Leiesatsene i kulturhuset endres slik at forestillinger som kjøres over flere kvelder får en regressiv husleie.
- Kulturtjenesten må opprettholde høy kvalitet på tjenestene overfor de frivillige kulturlivet når det gjelder bistand og rådgiving i forbindelse med søknader om spillemidler.
- Det opprettes et kulturfond hvor det frivillige kulturlivet kan søke om midler til konkrete prosjekter.

7.3 Kultur og næring

Når kulturlivet blomstrer, følger næringslivet etter. Erfaringer viser at når kulturliv, næringsliv og det offentlige møtes, skapes det store verdier, menneskelige og økonomiske. Forskning viser også at kultur er en viktig faktor for valg av bosted.

7.3.1 Opplevelsesturisme

Opplevelsesturisme er ei næring i vekst. Ferie er ikke lenger bare å sette seg i bilen, på toget eller flyet og ta seg en tur. Med økt velstand og større kjennskap til verden omkring en, vil vi oppleve mer. Det fins flere eksempler på at konsentrert, stor satsing på kulturaktiviteter har brakt både små og større nedleggingstruede samfunn på offensiven igjen. Trysil er et eksempel, Holstebro kommune i Danmark og Newcastle i England er andre eksempler. I de to siste tilfellene var to kunstverk, skulpturer, utgangspunktet som fikk snøballen til å rulle.

Kulturaktiviteter og kulturopplevelser har en mulighet til å plassere seg sentralt i dette bildet. Men det krever tålmodig og målretta satsing, dessuten et godt samarbeid mellom offentlige og private interesser.

I Tynset vil kulturhuset være et godt utgangspunkt. Savalen, Kvikne og Olsokspelet i Tyllidalen er også områder det må bygges videre på.

Målsettinger:

- Det må jobbes mot et bedre samarbeid mellom arrangører, hoteller, restauranter/kafeer om tilbud i forbindelse med arrangement.
- Servicetorget bør kunne trekkes inn som koordinator i forhold til kulturkalender og oppdatering av lister over kontaktpersoner med mer.

7.3.2 Sponsoravtaler

Det er blitt mer og mer vanlig den seinere tida at bedrifter søker å knytte til seg aktører innen kulturlivet med sponsoravtaler. Formålet er å profilere bedriften med noe som i brede lag av befolkningen oppfattes som noe positivt. Idrettsorganisasjonene har hittil vært mest attraktive, men også andre aktører innen kulturlivet bør kunne være aktuelle.

Målsettinger:

- Næringslivet oppfordres til å knytte til seg aktører innen kulturlivet med faste avtaler om profilering.

Handlingsplan

Tiltak 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015

Drift

Opptopping av kulturskolens
budsjett

400 600 800 1000 1200 1200 1200 1200

Ungdomsarbeid - frie prosjektmidler

50 75 75 Evalueres

Faste lørdagsinnslag i Nystua

24 24 24 24 24 24 24 24 Samarb. kafé/org

Lørdagsinnslag på torget i ferietida

24 24 24 24 24 24 24 24 Samarb. Handelst.

Søtte til leie av lokaler for akt. b/u

75 75 100 100 100 200 300 400

Støtte idretts/friluftsanlegg

25 25 25 25 25 25 25 25

Internettbestill. av billetter

40 40 40 40 40 40 40 40

Lengre åpningstid bibliotek

40 40 40 40 40 40 40 40

Publikums datamaskiner biblioteket

30

Vaktmestertj. Kulturhuset 50% still.

200 200 200 200 200 200 200 200

Støtte drift grendehus

60 60 60 60 60 60 60 60

968 1163 1388 1513 1713 1813 1913 2013

Investeringer

Kunstnerisk utsmykk.
sentrum/grender

200 200 200 200 200 300 300 300

Isolere musikkrom i Rambu

100 100